

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΦΥΣΗ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Κλιματική αλλαγή

Το κείμενο είναι δημοσιευμένο στον ιστότοπο <https://www.eea.europa.eu/el/themes/climate/intro>, στις 03.02.2017.

Η κλιματική αλλαγή συντελείται ήδη: οι θερμοκρασίες αυξάνονται, τα χαρακτηριστικά των βροχοπτώσεων αλλάζουν, οι παγετώνες και το χιόνι λιώνουν, και η παγκόσμια μέση στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει. Η αύξηση της θερμοκρασίας οφείλεται πιθανότατα κατά κύριο λόγο στην παρατηρούμενη αύξηση των ατμοσφαιρικών συγκεντρώσεων αερίων θερμοκηπίου ως αποτέλεσμα των εκπομπών που προέρχονται από ανθρώπινες δραστηριότητες. Για να μετριάσουμε τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, πρέπει να μειώσουμε αυτές τις εκπομπές ή να διασφαλίσουμε την πρόληψη της παραγωγής τους.

Για να διασφαλίσουν την πρόληψη της εκδήλωσης δυσμενέστερων συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, οι χώρες που υπέγραψαν τη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (σύμβαση UNFCCC) συμφώνησαν να περιορίσουν την παγκόσμια μέση αύξηση της επιφανειακής θερμοκρασίας από την προβιομηχανική εποχή σε λιγότερο από 2 °C. Οι παγκόσμιες εκπομπές θα πρέπει μέχρι το 2050 να μειωθούν κατά 50 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, προκειμένου να επιτευχθεί ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα πριν από το τέλος του αιώνα. Η ΕΕ στηρίζει τον στόχο της σύμβασης UNFCCC και επιδιώκει, μέχρι το 2050, να έχει μειώσει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 80 – 95 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Τα αέρια του θερμοκηπίου εκπέμπονται μέσω φυσικών διεργασιών και ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Το σημαντικότερο φυσικό αέριο θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα είναι οι υδρατμοί. Ωστόσο, οι ανθρώπινες δραστηριότητες παράγουν μεγάλες ποσότητες και άλλων αερίων θερμοκηπίου, προκαλώντας αύξηση των συγκεντρώσεων αυτών των αερίων στην ατμόσφαιρα, τα οποία συντελούν με τη σειρά τους στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και στην αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη.

Διάφορες πρωτοβουλίες της ΕΕ στοχεύουν στον περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ΕΕ έχει εκδώσει νομοθεσία για την ενίσχυση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όπως η αιολική, η ηλιακή, η υδροηλεκτρική και η ενέργεια από

βιομάζα, καθώς και για τη βελτίωση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας μιας σειράς εξοπλισμών και οικιακών συσκευών. Στοχεύει επίσης στη στήριξη της ανάπτυξης των τεχνολογιών δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα για την παγίδευση και την αποθήκευση του CO₂ που εκπέμπεται από σταθμούς παραγωγής και άλλες μεγάλες εγκαταστάσεις.

Παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με την κλιματική αλλαγή στην Ευρώπη, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος στηρίζει την εφαρμογή της νομοθεσίας για την άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής στην Ευρώπη, για την αξιολόγηση των πολιτικών της ΕΕ και για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων στρατηγικών για τον μετριασμό του φαινομένου. Οι πληροφορίες του ΕΟΠ —δεδομένα, δείκτες, αξιολογήσεις και προβλέψεις— επικεντρώνονται στις τάσεις, στις προβλέψεις, στις πολιτικές και στα μέτρα για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στην Ευρώπη. Οι βασικές δραστηριότητες και τα προϊόντα του περιλαμβάνουν την ετήσια εκπόνηση και δημοσίευση της απογραφής αερίων θερμοκηπίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ετήσια αξιολόγηση της προόδου της ΕΕ και των ευρωπαϊκών χωρών προς την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια. Ο ΕΟΠ είναι το ευρωπαϊκό κέντρο δεδομένων για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Διατηρεί επίσης βάση δεδομένων για τις πολιτικές και τα μέτρα άμβλυνσης της κλιματικής αλλαγής.

A3. Αναλαμβάνεις να γράψεις μια επιστολή στον Δήμαρχο της πόλης σου, για να του επισημάνεις προβλήματα που επιβαρύνουν το περιβάλλον της περιοχής, όπου κατοικείς, και να του προτείνεις μια δράση, ώστε να περιοριστούν αυτά τα περιβαλλοντικά προβλήματα. (200-250 λέξεις)

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΓΙΟΥΝΤΟΡΑ ΓΟΥΕΛΤΥ (1909-2001)

Ένα παραπέτασμα από πράσινο

Το απόσπασμα είναι από την συλλογή διηγημάτων της Γιουντόρα Γουέλτυ «Το μεγάλο δίχτυ», μετάφραση Αθηνά Δημητριάδου, εκδ. Καστανιώτη, 2018.

Ο κήπος της κυρίας Λάρκιν ήταν μια τεράστια έκταση με πυκνή βλάστηση που κατηφόριζε στην πλαγιά του λόφου, πίσω από το μικρό λευκό σπίτι, όπου τώρα πια, από τότε που πέθανε ο άντρας της, ζούσε ολομόναχη. Ο ήλιος κι η βροχή που βαρούσαν ανελέητα τη γη ολόκληρο το καλοκαίρι δεν την είχαν εμποδίσει να καταγίνεται καθημερινά με τον κήπο της. Τώρα το εκτυφλωτικό φως τσάκωνε σαν την τσιμπίδα την ασουλούπωτη,

μικροφτιαγμένη φιγούρα με την παλιά ανδρική φόρμα, με διπλωμένα τα μανίκια και τα μπατζάκια, και την απομόνωνε από το πυκνό φύλλωμα κάνοντάς την να φαντάζει αλλόκοτη και κίτρινη εκεί που δούλευε με μια τσάπα ακάματη¹, ατημέλητη και ατρόμητη.

Κλεισμένος ολόγυρα από φυσικό φράκτη, ψηλό ίσα με έναν τοίχο, και ορατός μόνο από τα γειτονικά παράθυρα των επάνω ορόφων, τούτος ο κεκλιμένος κήπος, ζούγκλα κανονική, πρέπει να 'χε γίνει τόσο οικείος στην κυρία Λάρκιν, ώστε πολύ πιθανόν ούτε να της περνούσε από το μυαλό τόπος αλλού.

Δούλευε ασταμάτητα, σχεδόν αθέατη, βυθισμένη σε πυκνά, ακατάστατα, κατηφορικά παρτέρια. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η ακραία ευφορία του κήπου της ήταν εμμονή και πρόκληση για την κυρία Λάρκιν. Μόνο με την αδιάλειπτη ενασχόληση μπορούσε να τα βγάλει πέρα με τούτο το βαθύ μαύρο χρώμα. Μόνο κλαδεύοντας χωρίζοντας, αραιώνοντας και δένοντας σε συστάδες τα λουλούδια και τους θάμνους κατάφερνε να τα εμποδίσει να ξεφύγουν από τα όριά τους και να πολλαπλασιαστούν ανεξέλεγκτα. Εννοείται ότι η καθημερινή βροχή καλοκαιριάτικα ενέτεινε αναπόφευκτα την επαγρύπνησή της και την ήδη υπερεκχειλιζουσα δραστηριότητά της. Κι όμως η κυρία Λάρκιν σπάνια κλάδευε, αραιώνε, έδενε..... Έδινε ως ένα βαθμό την εντύπωση ότι δεν επεδίωκε τόσο να υπάρξει τάξη στα φυτά της, όσο το να επιτρέπει την ανεξέλεγκτη βλάστηση, θαρρείς κι ανέκαθεν αποτολμούσε συνειδητά το λίγο πιο πέρα, λίγο πιο βαθιά στις ζωής της τον κήπο .

Φύττει ό,τι λογής λουλούδι έβρισκε ή μπορούσε να παραγγείλει από κάποιον κατάλογο – φύτευε μαζικά και βιαστικά, χωρίς να κάθεται να σκεφτεί τι θα ξεκούραζε το μάτι ή έστω και την αρμονία των χρωμάτων. Τι στόχο είχε όλη αυτή η κοπιαστική δουλειά που πατούσε η κυρία Λάρκιν στον κήπο της, ήταν αδύνατον να καταλάβουν οι γείτονές της. Είναι αλήθεια ότι ποτέ της και σε κανέναν τους δεν έστειλε έστω ένα από τα πανέμορφα λουλούδια της. Οι γείτονες αρρώσταιναν, πέθαιναν κι εκείνη να μην στέλνει ούτε ένα λουλουδάκι

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Πώς παρουσιάζει την κυρία Λάρκιν ο αφηγητής στο κείμενο; Πώς αντιλαμβάνεσαι την ιδιαίτερη αυτή φροντίδα που έδειχνε η κυρία Λάρκιν στον κήπο της ;

ή

¹ Ακάματη: ακούραστη.

2. Να υποθέσεις ότι είσαι ένας/μια γείτονας/γειτόνισσα της κυρίας Λάρκιν και γράφεις στο ημερολόγιό σου τις σκέψεις και τους προβληματισμούς σου, καθώς βλέπεις την κυρία Λάρκιν να φροντίζει τον κήπο της.

Μονάδες 25